

Høringsnotat

Dato: 26.03.21

Saksnr: 21/1902

Høringsfrist: 7. mai 2021

Høringsnotat om gjennomføring av EUs forordninger om Schengen informasjonssystem (SIS)

Innhold

1	Innledning	2
2	Bakgrunn	2
2.1	Kort om rettsaktene	3
2.1.1	Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1862 om opprettelse, drift og bruk av Schengen informasjonssystem innen politisamarbeid og strafferettslig samarbeid	3
2.1.2	Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1861 om opprettelse, drift og bruk av Schengen informasjonssystem innen grensekontroll	4
2.1.3	Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1860 om bruk av Schengen informasjonssystem for retur av tredjelandets borgere uten lovlig opphold	4
3	Gjeldende rett	4
4	Noen generelle utgangspunkter	5
4.1	Nærmere om gjennomføringen av SIS-rettsaktene	5
4.2	Kort om den videre fremstillingen	6
5	Forslag til endringer i SIS-loven	6
5.1	Kapittel 1 Generelle bestemmelser	6
5.2	Kapittel 2: Behandlingsansvar, informasjonssikkerhet og internkontroll	7
5.3	Kapittel 3: Behandling av opplysninger	7
5.4	Kapittel 4: Tilgang, utlevering og taushetsplikt	10
5.5	Kapittel 5: Innsyn, retting og sletting	10
5.6	Kapittel 6: Erstatning	12
5.7	Kapittel 7: Tilsyn	12

5.8	Kapittel 8: Forskrifter	13
5.9	Kapittel 9: Sluttbestemmelser	13
6	Forslag til endringer i andre lover	13
7	Økonomiske og administrative konsekvenser	15
8	Forslag til lovendringer	16
8.1	SIS-loven.....	16
8.2	Endringer i andre lover:	24

1 Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet sender på høring forslag til endringer i SIS-loven for å gjennomføre EUs forordninger om Schengen informasjonssystem (SIS).

Ved Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1862 av 28. november 2018 ble det fastsatt regler om opprettelse, drift og bruk av Schengen informasjonssystem innen politisamarbeid og strafferettslig samarbeid. Videre ble det ved Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1861 av 28. november 2018 fastsatt regler om opprettelse, drift og bruk av Schengen informasjonssystem innen grensekontroll. Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1860 av 28. november 2018 fastsetter videre regler om bruk av Schengen informasjonssystem for retur av tredjelandsborgere uten lovlig opphold. De tre forordningene er vedlagt i uoffisiell norsk oversettelse.

2 Bakgrunn

Schengen informasjonssystem (SIS) er opprettet i medhold av avsnitt IV i Schengen-konvensjonen. Det er et databasert register til bruk for alle stater som deltar i Schengen-samarbeidet. Funksjonaliteten i systemet sikrer Schengen-statenes myndigheter muligheten til å foreta søk i innmeldte opplysninger om personer og gjenstander, blant annet ved utførelse av ytre grensekontroll, for politiets etterforskning i straffesaker og for å sikre offentlig ro og sikkerhet. Norge sluttet seg til SIS den 25. mars 2001, jf. Innst. S. nr. 229 (1996-97), jf. St.prp. nr. 42 (1996-97) om samtykke til ratifikasjon av samarbeidsavtale av 19. desember 1996 mellom partene i Schengen-avtalen og Schengen-konvensjonen og Island og Norge om avskaffelse av personkontroll på de felles grenser og Ot.prp. nr. 56 (1998-99) om lov om Schengen informasjonssystem (SIS) og lov om endringer i utlendingsloven og enkelte andre lover som følge av Schengen-samarbeidet.

SIS har siden den gang gått gjennom en omfattende teknisk oppgradering, og det har blitt åpnet for å utvide systemets anvendelsesområde. En slik utvidelse av systemets anvendelsesområde ble det samtykket til i Innst. S nr. 264 (2007-2008), jf. St.prp. nr. 44 (2007-2008) om samtykke til godtakelse av vedtak om videreutvikling av Schengen-regelverket (to rettsakter om opprettelse, drift og bruk av annen generasjon av Schengen informasjonssystem (SIS II) og en forordning om tilgang til SIS II for organer som har ansvaret for utstedelse av registreringsbevis for kjøretøyer).

De nye reglene om SIS er vedtatt i tre rettsakter ettersom ulike land er del i ulike deler av Schengen-samarbeidet. For eksempel er Irland utenfor Schengen yttergrense og vil ikke omfattes av reglene om grensekontroll, men er på den annen side del av politisamarbeidet. Et annet eksempel er Danmark som på sin side er innenfor Schengen-området, men som ikke deltar fullt ut i politisamarbeidet.

Forordningene omfattes av avtale av 18. mai 1999 med EU om Norge og Islands tilknytning til gjennomføringen, anvendelsen og videreutviklingen av Schengen-regelverket. Norske eksperter har i samsvar med avtalen deltatt i utformingen av regelverket. I henhold til avtalen om tilknytning til Schengen-regelverket artikkel 8 nr. 2 bokstav a skal EUs råd underrette Norge om vedtak av nye rettsakter som innebærer en videreutvikling av Schengen-regelverket. Norge skal på selvstendig grunnlag avgjøre om rettsaktene skal godtas fra norsk side og innarbeides i norsk rett.

Gjennomføringene av rettsaktene vil kreve endringer i lov av 16. juli 1999 nr. 66 om Schengen informasjonssystem. I samsvar med Grunnloven § 26 annet ledd og avtalen om tilknytning til Schengen regelverket artikkel 8 nr. 2, er det tatt forbehold om Stortingets samtykke.

2.1 Kort om rettsaktene

2.1.1 Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1862 om opprettelse, drift og bruk av Schengen informasjonssystem innen politisamarbeid og strafferettslig samarbeid

Forordningen er i det alt vesentlige en videreføring av gjeldende rett slik det var regulert i de rettsaktene som ble opphevet i forbindelse med vedtakelsen av forordning 2018/1862. Formålet med forordningen er fortsatt å registre og utveksle opplysninger om personer og gjenstander med sikte på politi- og rettssamarbeid i straffesaker. Det som er nytt i forhold til gjeldende rett, er først og fremst at kretsen av hvilke personer, gjenstander og opplysningskategorier som kan registreres er utvidet. I tillegg er kretsen av hvilke myndigheter som kan få tilgang til eller få utlevert opplysninger fra SIS noe utvidet. Hva disse endringene går ut på vil bli omtalt i punkt 5.

2.1.2 Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1861 om opprettelse, drift og bruk av Schengen informasjonssystem innen grensekontroll

Denne forordningen er også en videreføring av gjeldende rett slik det var regulert i de rettsaktene som ble opphevet i forbindelse med vedtakelsen av forordning 2018/1861. Formålet med forordningen er fortsatt å registre og utveksle opplysninger om tredjelandsborgere og gjenstander med sikte på å nekte innreise og opphold på medlemstatenes territorium. Nytt er også her at kretsen av hvilke opplysninger som kan registres og hvem som skal ha tilgang til SIS er noe utvidet, jf. nærmere om dette i punkt 5.

2.1.3 Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1860 om bruk av Schengen informasjonssystem for retur av tredjelands borgere uten lovlig opphold

Denne forordningen representerer noe nytt, ved at formålet med forordningen etter artikkel 1 er å fastsette vilkår og framgangsmåter for registrering og behandling av meldinger om tredjelandsborgere omfattet av beslutninger om tilbakesending truffet av medlemsstatene i Schengen-informasjonssystemet (SIS) opprettet ved forordning (EU) 2018/1861 og for utveksling av utfyllende opplysninger om slike meldinger.

Hensikten med rettsakten er å bidra til å forebygge og hindre irregulær migrasjon. Innlagte meldinger skal hjelpe myndighetene i medlemslandene til å treffe nødvendige tiltak for å håndheve beslutninger om tilbakesending.

Forordningen regulerer hvilke vedtak og opplysningskategorier som kan registreres (artikkel 3 og 4), og gir anvisning på hvilke konsultasjonsprosedyrer som skal følges når meldingen gir treff eller det av andre grunner er behov for utveksling av supplerende opplysninger mellom medlemsstatene.

Utover dette gjelder etter artikkel 19 de samme reglene som i forordning (EU) 2018/1861.

3 Gjeldende rett

Den norske delen av SIS reguleres av SIS-loven, som var ment å være en uttømmende regulering av behandlingen av opplysninger i den norske delen av SIS. Som følge av dette regulerer SIS-loven alle sider ved behandlingen, jf. også formålsbestemmelsen i § 1 første ledd. Etter § 2 er det Kripos som både er registeransvarlig og har ansvaret for SIRENE-kontoret, og i §§ 3 og 4 er det gitt regler om informasjonssikkerhet og internkontroll.

I §§ 5 til 11 er det gitt regler om vilkårene for registrering av personer og gjenstander, hvilke opplysningskategorier som kan registreres og til hvilke formål, samt regler om kobling av meldinger og utveksling av opplysninger utenfor SIS (supplerende opplysninger).

I §§ 12 og 13 er det listet opp hvilke myndigheter som kan gis tilgang til SIS og hvilke myndigheter som kan få utlevert opplysninger fra SIS.

§ 14 regulerer taushetsplikt. §§ 15 og 16 regulerer den registrertes rett til å få innsyn i opplysninger om seg selv og den registeransvarliges plikt til å rette eller slette uriktige opplysninger etter begjæring fra den registrerte eller av eget tiltak. Saksbehandlingsregler for behandling av begjæringer om innsyn, retting og sletting er nedfelt i § 17.

Dersom det har oppstått skade på grunn av opplysninger er registrert eller brukt i strid med SIS-loven har den registrerte eller andre personer krav på erstatning, jf. § 18.

Etter § 19 kan den registrerte påklage avgjørelser om innsyn, retting, sletting og erstatning til Politidirektoratet.

I § 20 er det gitt regler for sletting av opplysninger som ikke lenger er nødvendige, herunder er det også gitt lengste slettefrister for de ulike opplysningskategoriene i §§ 7-9.

I §§ 21 til 23 er det gitt regler om tilsynsorganenes oppgaver, tilgang til opplysningene og påleggskompetanse.

I tillegg til SIS-loven er det i SIS-forskriften gitt nærmere bestemmelser om gjennomføringen av loven, jf. § 25.

Det nærmere innholdet i bestemmelsene vil man komme tilbake til i punkt 5.

4 Noen generelle utgangspunkter

4.1 Nærmere om gjennomføringen av SIS-rettsaktene

Som det fremgår i punkt 3 er SIS-loven i dag en uttømmende regulering av alle forhold knyttet til den norske delen av SIS. Denne ordningen er brukervennlig, siden man ikke behøver å finne frem til rettsregler i de underliggende rettsaktene. Departementet har vurdert å videreføre denne ordningen, men har kommet til at det vil være vanskelig å gjennomføre.

De tre rettsaktene er svært omfattende og regulerer ulike forhold, noe som fører til at den samlede reguleringen ikke lenger passer inn i det konseptet SIS-loven er tuftet på. Et annet poeng i denne sammenheng er også at hovedhensikten med SIS-loven var å regulere behandlingen av opplysninger i SIS, jf. også formålsangivelsen i SIS-loven § 1. Da SIS-loven ble vedtatt hadde man i Norge ikke noen tilfredsstillende regulering av politiets behandling av opplysninger, siden politiregisterloven først ble vedtatt mange år senere. På denne bakgrunn ble SIS-loven ansett for å gi en uttømmende regulering av behandlingen av opplysninger i SIS.

Når det gjelder behandling av opplysninger viser de tre rettsaktene gjennomgående til både forordning (EU) 2016/679 om behandling av personopplysninger (forordningen) og direktiv (EU) 2016/680 om fysiske

personers vern i forbindelse med kompetente myndigheters behandling av personopplysninger med sikte på å forebygge, etterforske avsløre eller rettsforfølge straffbare handlinger eller fullbyrde strafferettslige sanksjoner og om fri utveksling av slike opplysninger (direktivet). I Norge er forordningen gjennomført i personopplysningsloven, mens direktivet er gjennomført i politiregisterloven. Det er derfor ikke lenger hensiktsmessig at SIS-loven opererer med særskilte regler om behandling av opplysninger.

Departementet mener etter dette at den beste løsningen er å inkorporere rettsaktene i SIS-loven ved å gi rettsaktene status som norsk lov, samtidig som man beholder den grunnleggende oppbyggingen i SIS-loven. Dette innebærer at man i de aktuelle bestemmelsene viser til de tilsvarende artiklene i rettsaktene og til bestemmelsene i henholdsvis personopplysningsloven (forordningen) og politiregisterloven. Bestemmelsene som regulerer norske forhold vil bli videreført.

4.2 Kort om den videre fremstillingen

Endringsforslagene til SIS-loven vil bli omtalt i punkt 5. Som allerede nevnt er rettsaktene som skal gjennomføres svært omfattende, og i de tilfeller der man henviser til rettsaktene vil det føre for langt å gjengi hele innholdet i de aktuelle artiklene. I omtalene av endringsforslagene vil man derfor nøye seg med å få frem det som er nytt i forhold til gjeldende rett. Departementet gjør også oppmerksom på at det ikke er anledning til å endre på det materielle innholdet i rettsaktene, og at det også av den grunn ikke fremstår som hensiktsmessig å gi en detaljert beskrivelse av innholdet i de aktuelle artiklene.

5 Forslag til endringer i SIS-loven

Den nåværende SIS-loven er ikke delt inn i kapitler. Departementet foreslår en kapittelinndeling i den nye SIS-loven for å skape bedre oversikt.

5.1 Kapittel 1 Generelle bestemmelser

Forslaget til kapittel 1 omhandler gjennomføring av EUs forordninger om SIS (§ 1), definisjonen av SIS og ansvaret for SIRENE-kontoret (§ 2) samt lovens geografiske virkeområde.

Forslaget til § 1 er ny og gir de tre rettsaktene som nå utgjør regelverket for SIS status som norsk lov. Dette innebærer at bestemmelsene i rettsakten gjelder fullt ut med de tilpasninger som fremgår av SIS-loven og tilhørende forskrifter.

Forslaget til § 2 første ledd er en videreføring av gjeldende § 1 annet ledd, som definerer SIS-systemet. Forslaget til § 2 annet ledd er en videreføring av gjeldende § 2 første punktum, hvoretter SIRENE-kontoret fortsatt skal ligge hos Kripos. SIRENE-kontoret utfører de oppgaver som tilligger de nasjonale

kontaktpunktene for SIS-systemet, herunder å utveksle supplerende opplysninger.

Gjeldende § 1 inneholder også en formålsbestemmelse i første ledd, hvoretter formålet med SIS-loven er å regulere behandlingen i Norge av opplysninger innenfor SIS, herunder å ivareta hensynet til personvernet. Den nye SIS-loven vil i motsetning til gjeldende rett ikke lenger inneholde egne regler om behandling av opplysninger, men vil i all hovedsak vise til andre regler som kommer til anvendelse. På denne bakgrunn er formuleringen i gjeldende § 1 første ledd mindre treffende og foreslås strøket. Departementet vil imidlertid understreke at dette ikke innebærer noen realitetsendring eller svekkelse av personvernet, jf. omtalen i punkt 4.1.

Forslaget til § 3 om lovens geografiske virkeområde er en videreføring av gjeldende § 26, siden SIS-loven fortsatt ikke gjelder for Svalbard.

5.2 Kapittel 2: Behandlingsansvar, informasjonssikkerhet og internkontroll

Forslaget til kapittel 2 omhandler behandlingsansvar (§4), informasjonssikkerhet (§ 5) og internkontroll (§ 6).

Forslaget til § 4 første ledd er en videreføring av gjeldende § 2 annet punktum, hvoretter Kripos er ansvarlig for behandling av opplysninger i SIS. Siden rettsakten som nevnt i § 1 nr. 3 legger opp til at også utlendingsmyndigheten kan registrere opplysninger i SIS, er det nødvendig å dele behandlingsansvaret for SIS. Som følge av dette foreslås det i § 4 annet ledd at det er Utlendingsdirektoratet (UDI) som er behandlingsansvarlig for behandling av opplysninger i henhold til rettsakten som nevnt i § 1 nr. 3 om tilbakesending av tredjelandsborgere med ulovlig opphold. Det vil derfor også være nødvendig at Kripos og Utlendingsdirektoratet inngår en avtale om delt behandlingsansvar for å klargjøre hvem som har ansvar for hva.

Forslagene til §§ 5 og 6 om informasjonssikkerhet og internkontroll er en videreføring av gjeldende §§ 3 og 4, og medfører ingen realitetsendringer.

5.3 Kapittel 3: Behandling av opplysninger

Forslaget til kapittel 3 omhandler opplysninger som kan behandles (§ 7), vilkår for å behandle opplysninger om personer og gjenstander (§ 8), kobling mellom meldinger (§ 9), behandling av opplysningene til andre formål (§ 10) og utveksling av supplerende opplysninger som ikke formidles via SIS (§ 11).

Forslaget til §§ 7 og 8 erstatter gjeldende §§ 5 til 9. I gjeldende §§ 5 til 9 er det gitt en opplisting av hvilke personer og gjenstander som kan registreres og hva som er vilkårene for de ulike registreringene. Forslagene til §§ 7 og 8 representerer stort sett en videreføring av gjeldende rett, men dette gjøres nå ved at det vises til de artiklene i de tre rettsaktene som omhandler hvilke personer og gjenstander som kan registreres og hva som er vilkårene for det.

Henvisningene innebærer imidlertid også realitetsendringer, idet det nå er adgang til å registrere flere opplysninger enn etter gjeldende rett.

De mest sentrale endringene er følgende:

Forordning (EU) 2018/1862

Etter gjeldende rett kan det registreres personer som er savnet eller som av hensyn til sin egen sikkerhet eller for å forebygge farer må bringes i midlertidig forvaring, jf. SIS-loven § 7 nr. 3. Denne regelen er videreført i artikkel 32, men som noe nytt kan det nå også registreres DNA-opplysninger med henblikk på identifisering se artikkel 42 nr. 3 og artikkel 20 nr. 3 bokstav x. Videre er kretsen av personer i artikkel 32 utvidet til å omfatte savnede personer som ikke må bringes i midlertidig forvaring og barn som står i fare for å bli bortført og som må hindres i å reise. Det kan også legges inn meldinger på barn som må hindres i å reise fordi de løper risiko for å bli ofre for menneskehandel eller tvangsekteskap, kvinnelig kjønnslemlestelse eller andre former for kjønnsbasert vold, blir ofre for eller involvert i terrorhandlinger eller blir innkalt til eller deltar i væpnede grupper eller blir tvunget til aktiv deltakelse i fiendtligheter. Videre kan det legges inn meldinger på sårbare myndige personer som må bli hindret i å reise fordi de risikerer å bli ofre for menneskehandel eller kjønnsbasert vold.

Artikkel 20 omhandler hvilke opplysningskategorier som kan registreres. Etter gjeldende rett kan det registreres om en person er bevæpnet, voldelig eller har rømt, jf. SIS-loven § 6 første ledd bokstav a. Nytt er at det nå også kan registreres om personen er forsvunnet, er suicidal, utgjør en fare for folkehelsen eller deltar i terrorrelaterte aktiviteter, se artikkel 20 nr. 2 bokstav j. Etter bokstav w kan det i tillegg til fotografier som noe nytt nå også registreres ansiktsbilder.

Etter gjeldende rett kan det etter SIS-loven § 8 registreres opplysninger om personer med henblikk på observasjon eller målrettet kontroll for å bekjempe kriminalitet eller forebygge trusler. Denne ordningen videreføres i artikkel 37, men som noe nytt er det også åpnet for å anmode om «undersøkelseskontroll», som går ut på en samtale med personen hvor det søkes svar på spørsmål som er lagt inn av den anmodende medlemsstaten.

Artikkel 40 omhandler meldinger om ukjente etterlyste personer med sikte på identifisering i henhold til nasjonal rett. Dette er også en ny kategori meldinger og gir adgang til å registrere fingeravtrykk eller håndflateavtrykk som er funnet under etterforskning på åsteder for terrorhandlinger eller annen grov kriminalitet. Avtrykkene kan kun registreres dersom det med svært stor sannsynlighet kan fastslås at de tilhører en gjerningsperson.

Utover dette kan det etter artikkel 38 registreres flere gjenstander enn hva som gjelder i dag, som for eksempel luftfartøyer, IKT-utstyr og identifiserbare enkeltdele til industrielt utstyr og identifiserbare gjenstander av høy verdi.

Forordning (EU) 2018/1861

Formålet med denne rettsakten er inn- og utreisekontroll, og rettsakten inneholder ikke noe vesentlig nytt med henblikk på hvilke meldinger som kan registreres, jf. artikkel 24, 25 og 26. Hvilke opplysningskategorier som kan registreres er regulert i artikkel 20. Det som er nytt er sammenfallende med hva som er gjort rede for i forordning (EU) 2018 /1862 ovenfor med unntak av adgangen til å registrere DNA-opplysninger.

Forordning (EU) 2018/1860

Som nevnt tidligere er forordning (EU) 2018/1860 (tilbakesending av tredjelandborgere) noe nytt, og som følge av dette er det også nytt at det kan registreres vedtak knyttet til tilbakesending, jf. redegjørelsen i punkt 2.1.3.

Forslaget til § 9 er en videreføring av gjeldende § 9 a. Muligheten til å kunne koble forskjellige typer meldinger gjør at myndighetene kan bli oppmerksom på at det finnes flere meldinger som har tilknytning til samme sakskompleks. Etter § 9 a kan koblinger bare finne sted dersom det er et klart operativt behov. Videre medfører koblinger ingen endringer med hensyn til slettefrister eller tilgangsrettighetene for de enkelte meldingene. Endringen medfører ingen realitetsendringer i de de artiklene i de tre rettsaktene det nå vises til gir uttrykk for den samme regelen, med den presisering at koblinger «skal» opprettes når det er et klart operativt behov.

Forslaget til § 10 om behandling av opplysninger til andre formål er en videreføring av gjeldende § 10. Hovedregelen er fortsatt at opplysninger ikke kan behandles til andre formål enn de som er fastsatt for den enkelte registrering. Etter gjeldende § 10 kan opplysninger bare behandles til et annet formål dersom det er nødvendig for å forebygge en overhengende fare for den offentlige orden og sikkerhet, en alvorlig trussel mot rikets sikkerhet eller en alvorlig straffbar handling. Endringen medfører ingen realitetsendringer siden de artiklene i de tre rettsaktene det nå vises til gir uttrykk for de samme vilkårene.

Forslaget til § 11 om utveksling av supplerende opplysninger er en videreføring av gjeldende § 11 og medfører ingen realitetsendringer. I tillegg til at det igjen vises til de aktuelle artiklene i de tre rettsaktene, er det også nødvendig å gi anvisning på hvilke personvernregler som gjelder for behandlingen av de supplerende opplysningene. Forslaget til § 11 tredje om sletting av supplerende opplysninger er en videreføring av gjeldende § 20 syvende ledd ved at det vises til de aktuelle artiklene i de tre rettsaktene, som gir nærmere anvisning på slettefristene.

5.4 Kapittel 4: Tilgang, utlevering og taushetsplikt

Forslaget til kapittel 4 omhandler tilgang til SIS og bemyndigelse (§12), utlevering av opplysninger fra SIS (§ 13) og taushetsplikt (§14).

Forslaget til § 12 om tilgang til SIS er en videreføring av gjeldende § 12, men er utvidet i samsvar med den tilsvarende utvidelsen av myndigheter og formål i de tre rettsaktene. Nytt er at myndigheter som har ansvar for å utstede registreringsbevis eller for å sikre trafikkstyring for båter og luftfartøyer kan gis tilgang til SIS, se forslaget til § 12 nr. 5. Tilgangen er etter artikkel 46 i rettsakten som nevnt i § 1 nr. 1 begrenset til opplysninger om båter, båtmotorer, luftfartøyer og flymotorer. Tilgangen er videre bare tillatt dersom formålet er å undersøke om de nevnte gjenstandene er stjålet, urettmessig tilegnet, forsvunnet eller etterlyst i en straffesak. Nytt er også at myndigheter med ansvar for utstedelse av løyve og for registrering av våpen etter artikkel 47 kan gis tilgang til SIS for å undersøke om personen som ber om løyve eller registrering er etterlyst, se forslaget til § 12 nr. 6. Endelig er det også nytt at rettsakten som nevnt i § 1 nr. 2 artikkel 34 nr. 2 åpner for at man i nasjonal rett kan bestemme at utlendingsmyndighetene også kan ha tilgang til SIS i forbindelse med søknader om statsborgerskap. Departementet mener at SIS-loven bør åpne for denne muligheten, idet registrerte opplysninger i SIS kan være like viktige i forbindelse med søknader om statsborgerskap som i forbindelse med oppholdstillatelser, se forslaget til § 12 nr. 3 bokstav b.

Forslaget til § 13 om utlevering av opplysninger fra SIS er en videreføring av gjeldende § 13. De myndighetene som kan få tilgang til SIS må også kunne få utlevert de angjeldende opplysningene, slik at tilføyelsene i § 12 gjenspeiler seg i § 13. I tillegg til dette er det nødvendig å åpne for at myndigheter med oppgaver knyttet til sårbare personer som må bli hindret i å reise, jf. artikkel 32 i rettsakten som nevnt i § 1 nr. 1, kan få utlevert opplysninger fra SIS for dermed å kunne vurdere eventuelle tiltak, se forslag til § 13 nr. 8. Departementet vil vurdere om det i forskriften til SIS-loven skal gis nærmere retningslinjer om hvilke myndigheter som kan være aktuelle mottakere av slike opplysninger.

Forslaget til § 14 om taushetsplikt er en videreføring av gjeldende § 14, men det er nå tilføyd at taushetsplikten også gjelder etter at vedkommende har avsluttet tjenesten eller arbeidet.

5.5 Kapittel 5: Innsyn, retting og sletting

Forslaget til kapittel 5 omhandler innsyn (§ 15), sletting av opplysninger om personer og gjenstander (§ 16), retting og sletting av uriktige opplysninger (§ 17) og saksbehandlingsregler ved begjæring om innsyn, retting og sletting (§ 18).

Forslaget til § 15 om innsyn er en videreføring av gjeldende § 15 første ledd, men igjen er det nødvendig å skille mellom de ulike behandlingsreglene. For

innsyn i opplysninger som er registrert i medhold av § 1 nr. 1 kommer politiregisterloven § 49 om innsyn til anvendelse. Begrunnelsen for at det i forslaget til § 15 annet ledd ikke vises til de tilsvarende bestemmelsene i personopplysningsloven er at det i rettsaktene som nevnt i § 1 nr. 2 og 3 er gitt anvisning på unntaksbestemmelser som fraviker personvernforordningen. Som følge av dette vises det til rettsakten som nevnt i § 1 nr. 2 artikkel 53, som åpner for en videre adgang til å kunne gjøre unntak fra innsyn.

Forslaget til § 16 om sletting tilsvarer det som følger av gjeldende § 20. Etter § 20 første ledd er hovedregelen at opplysninger ikke skal behandles lenger enn hva som er nødvendig for formålet. Siden det ikke er mulig til enhver tid å følge med på om de registrerte opplysningene fortsatt er nødvendige for formålet, er det i § 20 listet opp lengste slettefrister for de ulike kategorier opplysninger om personer og gjenstander som nevnt i §§ 7 til 9 a. Denne ordningen videreføres ved at det i § 16 henvises til de artiklene i de tre rettsaktene som gir anvisning på de ulike slettefrister.

Forslaget til § 17 er en videreføring av gjeldende § 16. Etter gjeldende § 16 første og annet ledd skal den behandlingsansvarlige enten etter begjæring fra den registrerte eller av eget tiltak rette eller slette uriktige opplysninger. Etter tredje ledd skal den behandlingsansvarlige så vidt mulig sørge for at feilen ikke får betydning for den registrerte, for eksempel ved å varsle mottakere av uriktige opplysninger. Disse forholdene er nå regulert i politiregisterloven §§ 51 og 53 og i forslaget til § 17 vises det derfor til disse bestemmelsene hva gjelder rettsakten som nevnt i § 1 nr. 1. Når det gjelder rettsaktene som nevnt i § 1 nr. 2 og 3 vises det til de tilsvarende bestemmelsene i personopplysningsloven. Siden personopplysningsloven ikke har en bestemmelse som tilsvarer politiregisterloven § 53 om at den behandlingsansvarlige så vidt mulig skal sørge for at feilen ikke får betydning for den registrerte, sies dette uttrykkelig i annet ledd.

Gjeldende § 16 fjerde ledd regulerer de tilfellene der uriktige opplysninger er lagt inn av en annen medlemsstat. I disse tilfellene skal den behandlingsansvarlige uten opphold underrette denne medlemsstaten med anmodning om å rette, supplere eller slette opplysningene. Denne bestemmelsen er ikke nedfelt i de tre rettsaktene, men departementet ønsker likevel å videreføre denne ordningen. Derimot foreslås ikke å videreføre gjeldende § 16 fjerde ledd siste punktum om at avslag på en slik anmodning kan påklages til departementet, jf. også merknadene til forslaget til § 19 om at klager på begjæringer om innsyn, retting og sletting fremmes for Datatilsynet.

Forslaget til § 18 om saksbehandlingsregler for begjæring om innsyn, retting og sletting er en videreføring av gjeldende § 15 siste ledd, § 16 siste ledd og § 17, men inneholder også noe nytt. Forslaget til § 18 tredje ledd regulerer de tilfellene som gjelder saksbehandlingsregler for begjæringer om innsyn i

opplysninger som er registrert i medhold av § 1 nr. 1. Etter gjeldende SIS-forskrift § 2-3 skal avslag på innsyn gis på en måte som ikke tilkjenner at vedkommende er registrert. Denne regelen følger nå av politiregisterloven § 54 og det vises derfor til denne bestemmelsen. Bakgrunnen for den særegne fremgangsmåten er at kunnskap om å være registrert i seg selv kan forpurre formålet med registreringen, som for eksempel innenfor politiets etterretningsvirksomhet. Som følge av dette vil heller ikke begjæringer om retting og sletting av slike opplysninger kunne behandles uten at vedkommende tidligere har fått innsyn i slike opplysninger. Denne regelen fremgår av politiregisterforskriften § 17-4 første ledd og foreslås inntatt i forslaget til § 18 tredje ledd. Som noe nytt er det i § 18 siste ledd foreslått at den registrerte i forbindelse med begjæringer om innsyn, retting og sletting skal informeres om sine rettigheter til å kunne bringe inn slike saker til Datatilsynet og for domstolene, jf. de tilsvarende bestemmelsene om dette i personopplysningsloven og politiregisterloven.

5.6 Kapittel 6: Erstatning

Forslaget til kapittel 6 omhandler erstatning (§ 19) og klageadgang (§ 20).

Forslaget til § 19 om vilkårene for og utmåling av erstatning for skade som er oppstått som følge av behandling av opplysninger i SIS er en videreføring av gjeldende § 18.

Forslaget til § 20 er en videreføring av gjeldende § 19, men klageretten er begrenset til avgjørelser som gjelder erstatning. Etter gjeldende § 19 har den registrerte adgang til å påklage avgjørelser om både innsyn, retting, sletting og erstatning til overordnet organ. Departementet har kommet til at man ikke ønsker å videreføre den administrative klageadgangen over avgjørelser som gjelder innsyn, retting og sletting. Begrunnelsen for dette er at behandlingen av opplysninger i SIS etter endringene reguleres både av politiregisterloven og personopplysningsloven, og at det dermed ville oppstå ulik praksis hva gjelder den administrative klageadgangen. Etter politiregisterloven § 55 finnes en slik klageadgang, mens personopplysningsloven ikke har en tilsvarende ordning. Begge lovene legger imidlertid opp til at Datatilsynet etter begjæring fra den registrerte skal kontrollere om opplysningene er behandlet i samsvar med regelverket. Denne «klageadgangen» er også nedfelt i SIS-loven § 21 og departementet mener at denne ordningen i tilstrekkelig grad ivaretar den registrertes rettigheter. Det vises også til at både de tre SIS-rettsaktene, personopplysningsloven og politiregisterloven legger opp til at den registrerte kan bringe slike saker inn for domstolene.

5.7 Kapittel 7: Tilsyn

Forslaget til kapittel 7 omhandler Datatilsynets oppgaver (§ 21), Datatilsynets tilgang til opplysninger (§ 22), Datatilsynets påleggskompetanse og

tvangsmulkt (§ 23) og særregler om meldinger lagt inn av en annen medlemsstat (§ 24).

Forslagene til §§ 21, 22 og § 24 er en videreføring av gjeldende §§ 21, 22 og § 24 uten realitetsendringer. Forslaget til § 23 er også en videreføring av gjeldende § 23, men i siste ledd er det tilføyd en bestemmelse om at Datatilsynet kan ilegge tvangsmulkt dersom den behandlingsansvarlige ikke etterkommer pålegg. Dette er i samsvar med den tilsvarende bestemmelsen i politiregisterloven § 60 fjerde ledd, som ble tilføyd i forbindelse med gjennomføringen av direktivet i Prop. 99 L (2016-2017).

5.8 Kapittel 8: Forskrifter

Forslaget til kapittel 8 omhandler hjemmelen til å gi forskrifter (§ 25). Etter gjeldende § 25 er det gitt omfattende forskrifter i SIS-forskriften om gjennomføringen av bestemmelsene i SIS-loven. På bakgrunn av de strukturelle endringene i forslaget til ny SIS-lov vil behovet for å gi utfyllende forskrifter være mindre. Samtidig kan det tenkes at den endrede strukturen kan avstedkomme behov for forskrifter som klargjør innholdet i de artiklene i rettsaktene det vises til. Departementet har ennå ikke påbegynt arbeidet med forskriften og har derfor på det nåværende tidspunkt ikke fullt ut oversikt over hvilke forhold som bør forskriftsreguleres. Forskriften vil uansett ikke inneholde noen nye materiellrettslige regler, slik at SIS-lovens ikrafttredelse ikke vil være avhengig av vedtakelsen av forskriften. På denne bakgrunn foreslås det i § 25 at det kan gis forskrifter til gjennomføring av loven uten en nærmere spesifisering av hvilke forhold som kan reguleres.

Utkast til den nye SIS-forskriften vil bli sendt på høring på et senere tidspunkt.

5.9 Kapittel 9: Sluttbestemmelser

Kapittel 9 omhandler ikrafttredelse (§ 26). Ifølge rettsaktene skal EU-kommisjonen innen 28. desember 2021 sette dato for ikrafttredelsen, som da vil være en dato etter 28. desember 2021. Medlemslandene må derfor melde til EU-kommisjonen at lovarbeidet er klart til å tre i kraft innen 28. desember 2021.

6 Forslag til endringer i andre lover

6.1 Endringer i politiregisterloven

Som nevnt tidligere var gjeldende SIS-lov ment å gi en uttømmende regulering av behandlingen av opplysninger i SIS. Som følge av dette ble denne behandlingen unntatt fra politiregisterlovens virkeområde, jf. politiregisterloven § 3 første ledd nr. 1. Dette unntaket kan ikke videreføres siden det nå foreslås å anvende politiregisterloven for behandling av opplysninger i SIS som gjelder politisamarbeid etter rettsakten som nevnt i § 1 nr. 1. På den annen side vil ikke hele politiregisterloven komme til

anvendelse for behandlingen i SIS, som for eksempel bestemmelsene om utlevering av opplysninger. På denne bakgrunn foreslås at § 3 utformes slik at politiregisterloven bare kommer til anvendelse på behandling av opplysninger i SIS i den grad SIS-loven selv gir anvisning på.

Etter dette foreslås at politiregisterloven § 3 første ledd nr. 1 skal lyde:

Loven gjelder for politiets og påtalemyndighetens behandling av opplysninger, med unntak av behandling av opplysninger som

1. reguleres av lov 16. juli 1999 nr. 66 om Schengen informasjonssystem (SIS), *med mindre noe annet fremgår av SIS-loven,*

6.2 Endringer i utlendingsloven

Utlendingsloven § 100 regulerer opptak og annen behandling av biometrisk personinformasjon i forbindelse med identifisering og verifisering av identitet i utlendingssaker. Bestemmelsen gir bl.a. adgang til å oppta slik informasjon i alle søknader om oppholdstillatelse eller visum til Norge, i tillegg til saker hvor en utlending bortvises eller utvises fra riket.

Etter utlendingsforskriften § 17-7 a annet ledd er det åpnet for muligheten til å viderebehandle personopplysninger for nye formål når det er nødvendig av kontrollhensyn og sakene har en forbindelse. Her ble det ved utforming av bestemmelsen særlig tenkt på tilfeller hvor utlendingsmyndighetene kunne ha et reelt behov for å benytte personopplysninger som var innhentet i én utlendingssak ved behandlingen av en annen sak, enten knyttet til samme person eller knyttet f.eks. til vedkommendes familiemedlemmer. Selv om ordlyden i utlendingsforskriften § 17-7 a kan tolkes slik at den gir hjemmel for at innsamlede opplysninger i utlendingssakene kan gjenbrukes for registrering i SIS, finner departementet det mest hensiktsmessig å forankre en tydelig hjemmel for slik gjenbruk av biometrisk personinformasjon i nytt fjerde ledd i utlendingsloven § 100.

Hvilke data som skal registreres i SIS reguleres av rettsaktene. For forordning 2018/1860 er det artikkel 4 litra a- z som angir kategorier av opplysninger som kan registreres. Denne overensstemmer i stor grad med artikkel 20 i forordning 2018/1861. Art. 4 litra q til w omfatter bl.a. biometrisk data.

Etter dette foreslås at utlendingsloven § 100 nytt fjerde ledd skal lyde:

Biometrisk personinformasjon opptatt i medhold av første ledd kan gjenbrukes i forbindelse med registrering av returvedtak og innreiseforbud i SIS i medhold av SIS-loven §§ 7 og 8 og rettsaktene som nevnt i SIS-loven § 1 nr. 2 og nr. 3.

Nåværende fjerde og femte ledd blir nytt femte og sjette ledd.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

De nye rettsaktene medfører at politiet og utlendingsmyndighetene må gjennomføre vesentlige tekniske systemendringer for å tilrettelegger for nye meldinger og ny type informasjon i SIS. Politiet er systemeier, hvor Kripos er behandlingsansvarlig for SIS nasjonalt. Virksomhetene må imøtekomme rettsaktens krav om å tilrettelegge for mer informasjon og for flere saker enn i dag. Endringene omfatter områdene grensekontroll, politisamarbeid og returområdet, samt krav om opplæring og nye arbeidsmetoder i virksomhetene. For utlendingsmyndigheten vil de største endringene som følger av rettsaktene være registrering av returvedtak og registrering av utreise for personer med utreisevedtak. Dette medfører kostnader knyttet til behov for tilpasninger i både UDIs og UNEs systemer og opplæring og prosjektdeltagelse for saksbehandlere, samt overføring og vedlikehold av data mellom politiet og UDI til SIS. Fagsystemene må utvides med funksjonalitet for å få lagt inn og endret informasjonen i SIS.

Det er forventet at nytt regelverk vil bidra til at andre EU-stater øker etterspørselen etter norsk informasjon i SIS, som følge av treff i norske opplysninger som er registrert i systemet. Tilsvarende vil norske myndigheter kunne etterspørre mer informasjon fra andre EU-stater som følge av treff. Slik informasjonsutveksling vil kunne bidra til mer effektiv etterforskning og økt oppklaring av alvorlige straffesaker, både i Norge og i samarbeidende stater. Tiltaket forventes samtidig å medføre økt arbeidsmengde og kostnader i politiet, som følger av økt sakstillgang til straffesakskjeden og høyere krav til etterarbeid saksetterforskningen. For utlendingsforvaltningen er det ventet bedre saksbehandling som følger av økt datagrunnlag. Det vil måtte påregnes økte utgifter til forvaltning av registrering av returvedtak og økt arbeidsmengde knyttet til oppfølging av treff og samarbeid med politiet. Videre vil det være utgifter knyttet til opplæring og forvaltning og bruk av det oppdaterte systemet både for utlendingsmyndighetene og politiet.

Datatilsynet er nasjonalt tilsynsmyndighet for SIS. Det er ikke forventet at endringene i rettsaktene medfører kostnader av større betydning for virksomheten. Økonomiske konsekvenser for øvrige berørte virksomheter, slik som for eksempel toll-, utenriks-, luftfarts- og sjømyndigheter, vil utredes nærmere i forbindelse med den ordinære budsjettprosessen.

Investeringskostnadene forbundet med de to virksomhetenes tilpasningen til SIS recast er foreløpig estimert til om lag 200 mill. kroner over tidsperioden 2021-2025, med driftskostnader foreløpig estimert til om lag 360 mill. kroner over samme periode. Varige driftskostnader fra 2026 er foreløpig estimert til om lag 94 mill. kroner årlig samlet for de to virksomhetene. Forslag fra regjeringen som krever budsjettendringer vil bli fremmet for Stortinget i forbindelse med de årlige budsjettfremleggene.

8 Forslag til lovendringer

8.1 SIS-loven

Kapittel 1 Generelle bestemmelser

§ 1 Gjennomføring av EUs forordninger om Schengen informasjonssystem (SIS)

Følgende forordninger gjelder som norsk lov:

1. Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1862 om opprettelse, drift og bruk av Schengen-informasjonssystemet (SIS) innenfor politisamarbeid og strafferettslig samarbeid, om endring og oppheving av rådsbeslutning 2007/533/JIS og om oppheving av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1986/2006 og kommisjonsbeslutning 2010/261/EU,
2. Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1861 om opprettelse, drift og bruk av Schengen-informasjonssystemet (SIS) innenfor inn- og utreisekontroller, om endring av konvensjonen om gjennomføring av Schengen-avtalen og om endring og oppheving av forordning (EF) nr. 1987/2006, og
3. Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1860 om bruk av Schengen-informasjonssystemet for tilbakesending av tredjelandsborgere med ulovlig opphold.

§ 2 SIS og SIRENE

SIS er et informasjonssystem knyttet til Schengensamarbeidet. Systemet består av et nasjonalt system i hver av statene som deltar i Schengensamarbeidet og et sentralt system som de nasjonale systemer kommuniserer med.

Den nasjonale delen av SIS er lagt til SIRENE-kontoret, som Kripos har ansvaret for.

§ 3 Geografisk virkeområde

Denne loven gjelder ikke for Svalbard.

Kapittel 2 Behandlingsansvar, informasjonssikkerhet og internkontroll

§ 4 Behandlingsansvar

Kripos er behandlingsansvarlig for behandling av opplysninger i henhold til rettsaktene i § 1 nr. 1 og 2.

Utlendingsdirektoratet er behandlingsansvarlig for behandling av opplysninger i henhold til rettsakten i § 1 nr. 3.

§ 5 Informasjonssikkerhet

Den behandlingsansvarlige og databehandleren skal gjennom planlagte og systematiske tiltak sørge for tilfredsstillende informasjonssikkerhet med hensyn til konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet ved behandling av personopplysninger i SIS.

For å oppnå tilfredsstillende informasjonssikkerhet skal informasjonssystemet og sikkerhetstiltakene dokumenteres. Dokumentasjon skal være tilgjengelig for medarbeiderne hos den behandlingsansvarlige og databehandleren. Dokumentasjonen skal også være tilgjengelig for tilsynsmyndighetene. De ansatte i Datatilsynet, medlemmer av Personvernemnda eller andre som utfører tjeneste for tilsynsmyndigheten, skal hindre at uvedkommende får tilgang til opplysninger om sikkerhetstiltakene.

Dersom den behandlingsansvarlige gir andre tilgang til personopplysninger, som f.eks. en databehandler eller andre som utfører oppdrag i tilknytning til informasjonssystemet, skal den behandlingsansvarlige påse at disse oppfyller kravene i første og annet ledd.

§ 6 Internkontroll

Den behandlingsansvarlige skal etablere og holde vedlike planlagte og systematiske tiltak som er nødvendige for å oppfylle kravene i eller i medhold av denne loven.

Den behandlingsansvarlige skal dokumentere tiltakene. Dokumentasjonen skal gjøres tilgjengelig for medarbeiderne hos den behandlingsansvarlige og dennes databehandler. Dokumentasjonen skal også være tilgjengelig for Datatilsynet og Personvernemnda.

Kapittel 3 Behandling av opplysninger

§ 7 Opplysninger som kan behandles

Det kan behandles opplysninger om personer som nevnt i rettsakten i:

1. § 1 nr. 1 artikkel 20
2. § 1 nr. 2 artikkel 20
3. § 1 nr. 3 artikkel 4.

Om gjenstander kan det registreres opplysninger som nevnt i rettsakten i § 1 nr. 1 artikkel 38 eller annet betalingsmiddel som nevnt i artikkel 36 nr. 1.

§ 8 *Vilkår for å behandle opplysninger om personer og gjenstander*

Behandling av opplysninger om personer skal skje på de vilkår som fremgår av rettsakten i:

1. § 1 nr. 1 artikkel 26, 32, 34, 36 og 40,
2. § 1 nr. 2 artikkel 24, 25 og 26
3. § 1 nr. 3 artikkel 3.

Det kan behandles opplysninger om gjenstander som ettersøkes for beslag eller som bevis i en straffesak, jf. rettsakten som nevnt i § 1 nr. 1 artikkel 38, eller på vilkår som nevnt i artikkel 26 nr. 5, artikkel 32 nr. 8, artikkel 34 nr. 2 eller artikkel 36.

§ 9 *Kobling mellom meldinger*

Det kan opprettes koblinger mellom meldinger på vilkår som nevnt i rettsakten i:

1. § 1 nr. 1 artikkel 63
2. § 1 nr. 2 artikkel 48
3. § 1 nr. 3 artikkel 19.

§ 10 *Behandling av opplysninger til andre formål*

Opplysningene som behandles i SIS, kan ikke behandles til andre formål enn de som er fastsatt for den enkelte behandling, med mindre vilkårene som nevnt i følgende bestemmelser i rettsakten kommer til anvendelse:

1. § 1 nr. 1 artikkel 56 nr. 5
2. § 1 nr. 2 artikkel 41 nr. 5
3. § 1 nr. 3 artikkel 19.

§ 11 *Utvexling av opplysninger som ikke formidles via SIS (supplerende opplysninger)*

Opplysninger som ikke formidles via SIS (supplerende opplysninger) kan utveksles via SIRENE-kontoret. Supplerende opplysninger skal bare brukes for det formålet opplysningene er gitt for, med mindre det er innhentet forutgående samtykke fra den innmeldende medlemsstaten som nevnt i rettsakten i:

1. § 1 nr. 1 artikkel 8 nr. 2
2. § 1 nr. 2 artikkel 8 nr. 2
3. § 1 nr. 3 artikkel 19.

Behandlingen av supplerende opplysninger etter rettsakten som nevnt i § 1 nr. 1 reguleres av politiregisterloven. Behandlingen av supplerende opplysninger etter rettsaktene som nevnt i § 1 nr. 2 og 3 reguleres av personopplysningsloven.

Supplerende opplysninger skal slettes i samsvar med rettsakten som nevnt i:

1. § 1 nr. 1 artikkel 64
2. § 1 nr. 2 artikkel 49
3. § 1 nr. 3 artikkel 19.

Kapittel 4 Tilgang, utlevering og taushetsplikt

§ 12 *Tilgang til SIS/bemyndigelse*

Følgende myndigheter har tilgang (adgang til direkte søk) til SIS:

1. politi- og tollmyndighet når den utøver grensekontroll og annen kontroll
2. påtale- og politimyndighet
3. utlendingsmyndighet til formål som nevnt i rettsakten i
 - a. § 1 nr. 1 artikkel 44 nr. 1 bokstav d og nr. 2
 - b. § 1 nr. 2 artikkel 34 nr. 1 bokstav d og f og nr. 2
 - c. § 1 nr. 3 artikkel 19.
4. myndighet med ansvar for registrering av kjøretøyer til formål og opplysninger som nevnt i rettsakten i § 1 nr. 1 artikkel 45
5. myndighet med ansvar for å utstede registreringsbevis eller sikre trafikkstyring for båter og luftfartøyer mv. til formål og opplysninger som nevnt i rettsakten i § 1 nr. 1 artikkel 46
6. myndighet med ansvar for å utstede løyve for skytevåpen til formål og opplysninger som nevnt i rettsakten i § 1 nr. 1 artikkel 47.

Tilgang til registeret skal kun gis til personer som har fått særskilt bemyndigelse. Brukerne kan bare søke etter de opplysninger som er nødvendige for å ivareta deres oppgaver.

§ 13 *Utlevering av opplysninger fra SIS*

Opplysninger om personer og gjenstander kan etter begjæring utleveres fra registeret til:

1. politi- og tollmyndighet samt Kystvakten når den utøver grensekontroll

2. politi- og tollmyndighet når den foretar annen kontroll enn grensekontroll, samt Kystvakten når den utøver oppgaver som ellers er tillagt politi- og tollmyndighet
3. påtale- og politimyndighet
4. utlendingsmyndighet i saker som nevnt i § 12 første ledd nr. 3 bokstav b
5. veimyndighet i saker som nevnt i § 12 første ledd nr. 4
6. myndighet med ansvar for å utstede registreringsbevis eller sikre trafikkstyring for båter og luftfartøyer mv. i saker som nevnt i § 12 første ledd nr. 5
7. myndighet med ansvar for å utstede løyve for skytevåpen i saker som nevnt i § 12 første ledd nr. 6
8. myndigheter som kan ha oppgaver i tilknytning til rettsakten som nevnt i § 1 nr. 1 artikkel 32
9. departementet og Politidirektoratet i forbindelse med utøvelse av overordnet myndighet.

Det kan bare utleveres opplysninger som er nødvendig for å ivareta mottakerens oppgaver.

Opplysninger kan kun utleveres til tredjeland dersom vilkårene i rettsakten som nevnt i § 1 nr. 3 artikkel 15 er oppfylt.

§ 14 *Taushetsplikt*

Enhver som under utøvelse av tjeneste eller arbeid får adgang eller kjennskap til opplysninger fra SIS, plikter å hindre at uvedkommende får kjennskap til disse. Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende har avsluttet tjenesten eller arbeidet.

Forvaltningsloven §§ 13 til 13 d gjelder ikke.

Kapittel 5 Innsyn, retting og sletting

§ 15 *Innsyn*

Retten til innsyn i opplysninger i rettsakter som nevnt i § 1 nr. 1 reguleres av politiregisterloven § 49.

Rett til innsyn i opplysninger i rettsakter som nevnt i § 1 nr. 2 og 3 reguleres av rettsakten som nevnt i § 2 nr. 2 artikkel 53.

Dersom meldingen det begjæres innsyn i, er lagt inn av en annen medlemsstat, plikter den behandlingsansvarlige å gi denne medlemsstaten anledning til å uttale seg før innsyn gis.

§ 16 *Sletting av opplysninger om personer og gjenstander*

Opplysninger som er registrert i medhold av rettsakten som nevnt i § 1 nr. 1 skal slettes etter de frister som følger av rettsakten artikkel 53, 54, og 55.

Opplysninger som er registrert i medhold av rettsakten som nevnt i § 1 nr. 2 skal slettes etter de frister som følger av rettsakten artikkel 39 og 40.

Opplysninger som er registrert i medhold av rettsakten som nevnt i § 1 nr. 3 skal slettes etter de frister som følger av rettsakten artikkel 6, 8 til 12 og 14.

§ 17 Retting og sletting av uriktige opplysninger mv.

For retting og sletting av uriktige eller mangelfulle opplysninger som er registrert i medhold av rettsakten som nevnt i § 1 nr. 1 gjelder politiregisterloven §§ 51 og 53.

For retting og sletting av uriktige eller mangelfulle opplysninger som er registrert i medhold av rettsaktene som nevnt i § 1 nr. 2 og 3 gjelder personvernforordningen artikkel 16 og 17. Den behandlingsansvarlige skal så vidt mulig sørge for at feilen ikke får betydning for den registrerte.

Dersom registrerte opplysninger som nevnt i første og annet ledd er lagt inn av en annen medlemsstat, skal den behandlingsansvarlige uten opphold underrette denne medlemsstaten med anmodning om å rette, supplere eller slette opplysningene.

§ 18 Saksbehandlingsregler ved begjæring om innsyn, retting og sletting

Begjæring om innsyn, retting eller sletting fremsettes for den behandlingsansvarlige eller den myndighet som har besluttet registrering, men avgjøres av den behandlingsansvarlige. Dersom meldingen det begjæres innsyn i, er lagt inn av en annen medlemsstat, plikter den behandlingsansvarlige å gi denne medlemsstaten anledning til å uttale seg før innsyn gis.

Begjæringer om innsyn eller om retting og sletting skal besvares skriftlig uten ugrunnet opphold og senest innen 30 dager fra den dagen henvendelsen kom inn. Dersom særlige forhold gjør det umulig å svare på henvendelsen innen 30 dager, kan gjennomføringen utsettes i inntil to måneder. Det skal i så fall gis et foreløpig svar med angivelse av sannsynlig tidspunkt for når svar kan gis. Den registrerte kan pålegges å legge frem en skriftlig og undertegnet begjæring.

Dersom begjæring om innsyn i opplysninger som er registrert i medhold av rettsakten som nevnt i § 1 nr. 1 ikke tas til følge, gjelder politiregisterloven § 54 siste ledd tilsvarende. Begjæring om retting og

sletting i slike opplysninger skal bare behandles dersom den registrerte tidligere har fått innsyn i eller underretning om den registreringen begjæringen gjelder.

Den registrerte skal informeres om sine rettigheter etter § 21 samt adgangen til å bringe saken inn for en domstol.

Kapittel 6 Erstatning

§ 19 *Erstatning*

En person har krav på erstatning for skade som er påført som følge av at opplysninger er registrert eller brukt i strid med reglene for behandling av opplysninger i SIS. Dette gjelder uten hensyn til om det er utvist skyld av den behandlingsansvarlige eller dennes databehandler eller av noen annen som har truffet beslutning eller lagt inn melding om registrering.

Erstatningen skal svare til det økonomiske tap som den registrerte er påført ved den ulovlige registreringen eller bruken av opplysningene. Erstatningen kan også omfatte erstatning for krenkelse eller annen skade av ikke-økonomisk art (oppreisning) i den utstrekning dette finnes rimelig.

Krav om erstatning fremsettes for den behandlingsansvarlige eller den myndighet som har besluttet registrering, men behandles av den behandlingsansvarlige. Krav om erstatning må fremsettes senest ett år etter at den skadelidte er blitt kjent med registreringen. Når krav fremsettes etter at en person har vært siktet i en straffesak, gjelder likevel behandlingsreglene i straffeprosessloven kapittel 31. Straffeprosessloven § 444, § 445 og § 446 gjelder ikke for krav om erstatning etter bestemmelsen her.

§ 20 *Klageadgang*

Den registrerte eller eieren av en registrert gjenstand kan påklage avgjørelse om erstatning etter rettsaktene som nevnt i § 1 nr. 1 og 2 til Politidirektoratet. Den registrerte kan påklage avgjørelse om erstatning etter rettsakten som nevnt i § 1 nr. 3 til departementet.

Forvaltningsloven kapittel VI gjelder tilsvarende så langt det passer.

Kapittel 7 Tilsyn

§ 21 *Datatilsynets oppgaver*

Datatilsynet skal kontrollere at loven og forskrifter gitt i medhold av loven blir fulgt, og at feil eller mangler blir rettet.

Datatilsynet skal etter begjæring fra den registrerte kontrollere om opplysningene om vedkommende i SIS er riktige, om reglene om innsyn er

fulgt, og om opplysningene er registrert og brukt i samsvar med denne loven. Dersom opplysningene er lagt inn av en annen medlemsstat, skal kontrollen foretas i samråd med denne medlemsstatens kontrollorgan. Saksbehandlingsreglene i § 18 gjelder tilsvarende.

§ 22 *Datatilsynets tilgang til opplysninger*

Datatilsynet og Personvernemnda kan kreve de opplysningene som er nødvendig for å gjennomføre sine oppgaver.

Datatilsynet kan som ledd i sin kontroll med at lovens regler etterleves kreve adgang til de steder der personopplysningene behandles og der det finnes hjelpemidler for behandlingen. Tilsynet kan gjennomføre de prøver eller kontroller som det mener er nødvendige og kreve bistand fra personalet på stedet i den grad dette er nødvendig for å få utført prøvene eller kontrollene.

Retten til å kreve opplysninger eller tilgang til lokaler og hjelpemidler i henhold til første og annet ledd er ikke begrenset av bestemmelser om taushetsplikt.

§ 23 *Datatilsynets virkemidler, klageadgang og tvangsmulkt*

Datatilsynet kan gi den behandlingsansvarlige pålegg om at behandling av opplysninger i strid med denne loven skal opphøre eller stille vilkår som må oppfylles for at behandlingen skal være i samsvar med loven. Datatilsynet kan likevel ikke gi pålegg om innsyn i opplysninger som er registrert i medhold av rettsakten som nevnt i § 1 nr. 1 når den behandlingsansvarlige avslår å gi innsyn under henvisning til rettsakten artikkel 67 nr. 3.

Datatilsynets vedtak etter første ledd kan påklages til Personvernemnda.

Ved pålegg som nevnt i første ledd kan Datatilsynet fastsette en tvangsmulkt som løper for hver dag som går etter utløpet av den fristen som er satt for oppfylning av pålegget, inntil pålegget er oppfylt.

§ 24 *Særregler om meldinger lagt inn av en annen medlemsstat*

Dersom Datatilsynets pålegg gjelder en melding som er lagt inn av en annen medlemsstat, skal den behandlingsansvarlige oversende avgjørelsen til denne medlemsstaten med anmodning om fullbyrdelse.

Den behandlingsansvarlige skal fullbyrde endelige avgjørelser truffet av andre medlemsstaters myndigheter som gjelder meldinger lagt inn av norske myndigheter.

Kapittel 8 Forskrifter

§ 25 Forskrifter

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler til gjennomføring av denne lov.

Kapittel 9 Sluttbestemmelser

§ 26 Ikrafttredelse

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

8.2 Endringer i andre lover:

Politiregisterloven § 3 første ledd nr. 1 skal lyde:

1. reguleres av lov 16. juli 1999 nr. 66 om Schengen informasjonssystem (SIS), *med mindre noe annet fremgår av SIS-loven,*

Utlendingsloven § 100 nytt fjerde ledd skal lyde:

Biometrisk personinformasjon opptatt i medhold av første ledd kan gjenbrukes i forbindelse med registrering av returvedtak og innreiseforbud i SIS i medhold av SIS-loven §§ 7 og 8 og rettsaktene som nevnt i SIS-loven § 1 nr. 2 og nr. 3.

Nåværende fjerde og femte ledd blir nytt femte og sjette ledd.